

Věc C-65/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

8. února 2023

Předkládající soud:

Bundesarbeitsgericht (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. září 2022

Žalobce, odvolatel a navrhovatel v řízení o opravném prostředku „Revision“:

MK

**Žalovaná, odpůrkyně v odvolacím řízení a odpůrkyně v řízení o opravném
prostředku „Revision“:**

K GmbH

Předmět původního řízení

Nařízení (EU) 2016/679 – Ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů – Zpracování v souvislosti se zaměstnáním – Právo na náhradu újmy – Podmínky – Zákonnost zpracování údajů – Nezbytnost zpracování údajů – Rozhodovací prostor účastníků podnikové kolektivní smlouvy – Soudní přezkum – Škoda – Posouzení výše nemajetkové újmy, která má být nahrazena

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

- 1) Musí být vnitrostátní právní předpis přijatý podle čl. 88 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 – jako například § 26 odst. 4 BDSG (spolkový zákon o ochraně osobních údajů, BDSG) – který stanoví, že zpracování osobních údajů –

včetně zvláštních kategorií osobních údajů – zaměstnanců pro účely pracovního poměru na základě kolektivních smluv při dodržení čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679 vykládán v tom smyslu, že musí být vždy dodrženy i ostatní požadavky nařízení 2016/679 - jako je článek 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679?

- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku:

Může být vnitrostátní právní předpis přijatý podle čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 – jako je § 26 odst. 4 BDSG – vykládán v tom smyslu, že smluvní strany kolektivní smlouvy (v tomto případě smluvní strany podnikové kolektivní smlouvy) mají při posuzování nezbytnosti zpracování údajů ve smyslu článku 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679 prostor pro posouzení, který podléhá pouze omezenému soudnímu přezkumu?

- 3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku:

Na co může být v takovém případě soudní přezkum omezen?

- 4) Musí být čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 vykládán v tom smyslu, že osoby mají právo na náhradu nemajetkové újmy již v případě, že jejich osobní údaje byly zpracovány v rozporu s požadavky nařízení 2016/679, nebo právo na náhradu nemajetkové újmy krom toho vyžaduje, aby subjekt údajů prokázal, že mu vznikla nemajetkové újma – určitého rozsahu?
- 5) Má čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 zvláštní nebo obecně preventivní povahu a musí to být zohledněno při posouzení výše nemajetkové újmy, která má být na základě čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 nahrazena správcem údajů resp. zpracovatelem?
- 6) Záleží při stanovení výše nemajetkové újmy, která má být nahrazena na základě čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 na stupni zavinění správce údajů resp. zpracovatele? Může být zejména neexistující zavinění nebo nízký stupeň zavinění ze strany správce údajů resp. zpracovatele zohledněn v jeho prospěch?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1), zejména jeho články 2, 4, 5 a 6, čl. 82 odst. 1 a čl. 88 odst. 1 a 2.

Uvedené vnitrostátní předpisy

Bundesdatenschutzgesetz (Spolkový zákon o ochraně osobních údajů, BDSG) ze dne 30. června 2017 (BGBl. I s. 2097), který byl naposledy změněn článkem 10 zákona ze dne 23. června 2021 (BGBl. I s. 1858; 2022 I 1045), zejména § 26

„§ 26 Zpracování údajů pro účely pracovního poměru

(1) Osobní údaje zaměstnanců lze zpracovat pro účely pracovního poměru, pokud je to nezbytné pro rozhodnutí o vzniku pracovního poměru nebo po vzniku pracovního poměru za účelem jeho plnění, skončení nebo výkonu nebo plnění práv a povinností v oblasti zastupování zájmů zaměstnanců, které vyplývají ze zákona nebo všeobecné kolektivní smlouvy, podnikové smlouvy nebo kolektivní dohody ve státní službě (kolektivní smlouva). [...]

[...]

(4) Zpracování osobních údajů včetně zvláštních kategorií osobních údajů zaměstnanců pro účely pracovního poměru je přípustné na základě kolektivních smluv. V tomto ohledu musí jednající strany postupovat v souladu s čl. 88 odst. 2 nařízení (EU) 2016/679.“

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobce se domáhá toho, aby mu žalovaná, jeho zaměstnavatel, na základě čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 nahradila nemajetkovou újmu, která mu vznikla v důsledku porušení tohoto nařízení.
- 2 Žalovaná původně používala pro řízení zaměstnanců běžný systém správy údajů (personální informační systém), v němž byly v souladu s příslušnými podnikovými kolektivními smlouvami evidovány mimo jiné tyto údaje o zaměstnancích: údaje o platu, soukromá adresa bydliště, datum narození, věk, rodinný stav, číslo sociálního pojištění, daňové identifikační číslo.
- 3 V roce 2017 se ve skupině, do níž patřila žalovaná, plánoval přechod na cloudový personální informační systém „Workday“ v celé skupině. Žalovaná v této souvislosti v období od 24. dubna do 18. května 2017 nahrála na webové stránky mateřské společnosti mimo jiné následující údaje žalobce: Příjmení, jméno, pracovní telefonní číslo, pracovní e-mailová adresa, údaje o platu (roční a měsíční plat, výše odměny za výkon), soukromá adresa bydliště, datum narození, věk, rodinný stav, číslo sociálního pojištění, daňové identifikační číslo.
- 4 Se zaměstnaneckou radou byla následně uzavřena příslušná podniková kolektivní smlouva s konkludentním souhlasem, která se týkala zcela konkrétních údajů: osobní číslo, příjmení, jméno, telefonní číslo, datum nástupu, datum nástupu do skupiny, místo výkonu práce, společnost (K/Dental), místo výkonu práce,

společnost, služební telefon a služební e-mailová adresa. Doba platnosti a následné účinnosti podnikové kolektivní smlouvy s konkludentním souhlasem byla několikrát prodloužena. Dne 23. ledna 2019 pak vstoupila v platnost „Rámcová podniková kolektivní smlouva o provozu informačních systémů“ a „Podniková kolektivní smlouva o zavedení a používání systému Workday“.

- 5 Podle žalobce nebylo zpracování jeho údajů v souvislosti s testováním nového personálního informačního systému v souladu s nařízením 2016/679. V tomto ohledu napadá pouze zpracování svých údajů v období od 25. května 2018 – prvního dne uplatňování nařízení 2016/679 – do konce prvního čtvrtletí roku 2019.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Žalobce má za to, že má nárok na nemajetkovou újmu ve výši 3 000 eur podle čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679.
- 7 Žalovaná nebyla v období od 25. května 2018 do konce prvního čtvrtletí roku 2019 oprávněna podle nařízení 2016/679 a příslušných ustanovení BDSG zpracovávat jeho údaje v cloudovém personálním informačním systému „Workday“.
- 8 V tomto období probíhalo zpracování údajů potřebných v pracovním poměru účastníků v předchozím personálním informačním systému, a proto nebylo z žádného hlediska nutné, aby v tomto období byly jeho údaje předány do jiného systému a zde zpracovány. Zpracování údajů rovněž nebylo nezbytné pro účely testování pro následný provoz systému „Workday“ jako jednotného personálního informačního systému pro celou skupinu. Pro testovací fázi postačovaly takzvané „fiktivní“ testovací údaje; nebylo nutné použít skutečné údaje a zpřístupnit je v rámci skupiny ve „Workday“.
- 9 V rozsahu, v němž soud – na rozdíl od názoru žalobce – považuje skutečné údaje za nezbytné nebo považuje podnikovou kolektivní smlouvu s konkludentním souhlasem za dostatečný právní základ pro zpracování údajů pomocí skutečných údajů, bylo v každém případě překročeno povolení ke zpracování údajů obsažené v podnikové kolektivní smlouvě s konkludentním souhlasem. Žalovaná totiž nad rámec kategorií údajů uvedených v podnikové kolektivní smlouvě s konkludentním souhlasem předala i další údaje - jako jsou jeho soukromé kontaktní údaje, údaje o smlouvě a odměně, číslo sociálního pojištění, daňové identifikační číslo, státní příslušnost a rodinný stav. K tomu nebyla oprávněna ani na základě podnikové kolektivní smlouvy s konkludentním souhlasem, ani jinak.

- 10 Pokud jde o důkazní břemeno, žalobce vychází z toho, že toto břemeno leží z velké části na žalované. Má předložit a prokázat, že její jednání bylo v jednotlivých případech v souladu s nařízením 2016/679.
- 11 Porušení nařízení 2016/679 ze strany žalované bylo rovněž v příčinné souvislosti s nemajetkovou újmou, která vznikla žalobci. Již samotné zpracování údajů ve „Workday“, které není nezbytné, ale v každém případě nezákonný únik jeho údajů a jejich dostupnost v rámci skupiny, a to i pro neoprávněné třetí osoby, vedou k nemajetkové újmě. Existuje rovněž riziko zneužití jeho údajů třetími osobami, které jej jako subjekt údajů staví do nejistoty. Jako zaměstnanec nemůže vědět, zda a případně jakým způsobem a k jakým účelům budou jeho údaje předané žalovanou v rámci koncernu použity nebo již byly použity žalovanou a dokonce třetími osobami. Vzhledem k možnostem a účelům systému „Workday“ lze tedy předpokládat, že jeho osobní údaje mohou být použity v rámci profilování, tj. na vytvoření nebo používání profilu. Vzhledem k tomu, že jako zaměstnanec nemá o těchto vnitřních okolnostech zpracování údajů u žalované přehled, a nemůže tedy v tomto ohledu předložit podrobné argumenty, musí zaměstnavatel, tedy žalovaná, nést z velké části břemeno tvrzení a důkazní břemeno. Navíc pouhá možnost zneužití údajů musí být dostatečným důvodem pro vznik nemajetkové újmy, protože v důsledku toho již ztratil kontrolu nad svými osobními údaji, což je v rozporu s požadavky bodu 85 odůvodnění nařízení 2016/679.
- 12 Skutečnost, že k předání údajů za účelem naplnění „Workday“ došlo již před datem použitelnosti nařízení 2016/679, jak je stanoveno v čl. 99 odst. 2 nařízení 2016/679, není relevantní, neboť uvedené okolnosti představují přetrvávající skutečnost. V tomto ohledu bylo třeba vzít v úvahu i to, že v rozporu s požadavky nařízení 2016/679 a BDSG neexistoval koncept výmazu údajů zpracovávaných v systému „Workday“ pro (údajné) testovací účely.
- 13 V důsledku porušení nařízení 2016/679 a BDSG a s tím spojeného rizika zneužití bylo vážně porušeno jeho právo na ochranu osobnosti. Měl by obdržet účinnou náhradu újmy, kterou uvádí rovněž bod 146 odůvodnění nařízení 2016/679. K tomu se přidává přitěžující okolnost, že žalovaná nebo její právní předchůdce se porušení dopustila úmyslně tím, že záměrně obcházela zákonné požadavky týkající se ochrany osobních údajů a požadavky stanovené podnikovou kolektivní smlouvou.
- 14 Žalovaná se domnívá, že neporušila ustanovení o ochraně údajů. Zákonost zpracování údajů vyplývá z čl. 6 odst. 1 nařízení 2016/679, § 26 odst. 1 BDSG a § 26 odst. 4 BDSG ve spojení s podnikovou kolektivní smlouvou s konkludentním souhlasem.
- 15 Žalobce nemá nárok na náhradu škody podle článku 82 nařízení 2016/679. Neprokázal ani skutečnosti zakládající odpovědnost, ani skutečnosti vedoucí ke vzniku odpovědnosti.

- 16 Žalobce, který nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno, dostatečně neprokázal ani nemajetkovou újmu, ani příčinnou souvislost s případným porušením povinností ze strany žalované. V rozsahu, v němž žalobce předložil důkazy o konkrétním porušení, nese žalovaná nanejvýš sekundární důkazní břemeno.
- 17 Ne každá vnímaná nepříjemnost nebo každý banální porušení bez vážné újmy postačuje k tomu, aby se jednalo o újmu. Namísto újmy žalobce pouze tvrdí, že se domnívá, že mu hrozí újma. Nejedná se o nahraditelnou újmu ve smyslu článku 82 nařízení 2016/679. Předpokladem je naopak závažné porušení obecného osobnostního práva, které nelze nahradit jiným způsobem. Žalobce žádné takové důkazy nepředložil.

Stručné vylíčení odůvodnění předběžné otázky

1. Úvodní úvahy

- 18 Žalovaná zpracovává (čl. 4 bod 2 nařízení 2016/679) jako správce (čl. 4 bod 7 nařízení 2016/679) osobní údaje (čl. 4 bod 1 nařízení 2016/679) žalobce v pracovněprávním vztahu. Takové zpracování spadá do věcné působnosti nařízení 2016/679, jak je vymezeno v jeho čl. 2 odst. 1.
- 19 Pokud jde o zpracování údajů dotčené ve věci v původním řízení v období od 25. května 2018 do konce prvního čtvrtletí roku 2019, senát vychází z toho, že na „odpovědnosti“ žalované v tomto ohledu ve smyslu článku 4 bodu 7 nařízení 2016/679 nic nemění skutečnost, že úkon nahrání nebo předání dotčených osobních údajů žalobce z předchozího personálního informačního systému na webové stránky mateřské společnosti proběhl před platností nařízení 2016/679 před 25. květnem 2018, konkrétně v období od 24. dubna do 18. května 2017. Žalovaná tedy byla a nadále je správcem ve smyslu čl. 4 odst. 7 nařízení 2016/679. Za tímto účelem není nutné, aby o účelech a prostředcích zpracování osobních údajů rozhodoval pouze správce. Lze tak učinit i společně s ostatními podle čl. 4 odst. 7 nařízení 2016/679. Na odpovědnosti žalované ve smyslu čl. 4 č. 7 nařízení 2016/679 by se podle názoru senátu nic nezměnilo, i kdyby se musela v rámci probíhajícího řízení dovolávat skutečnosti, že v rámci skupiny neměla nebo měla jen v omezené míře spolurozhodovací pravomoc ohledně průběhu využívání údajů v systému „Workday“. Žalovaná se totiž nesnažila zpětně předat nebo vymazat údaje žalobce v systému „Workday“ ode dne použitelnosti nařízení 2016/679. K takové snaze nedošlo. Naopak žalovaná – opakovaným prodlužováním doby platnosti a přetrvávající účinnosti podnikové kolektivní smlouvy s konkludentním souhlasem, naposledy do 31. ledna 2019 – dávala najevo, že nadále aktivně vystupuje jako správce ve smyslu čl. 4 bodu 7 nařízení 2016/679, aby zajistila prozatímní provoz „Workday“ - mimo jiné s dotčenými osobními údaji žalobce - uzavíráním dalších podnikových dohod.
- 20 Vzhledem k tomu, že senát tato a následující tvrzení opírá o určitý výklad ustanovení nařízení 2016/679, žádá Soudní dvůr, aby v případě, že by tento

výklad byl nesprávný, poskytl kromě odpovědi na položené otázky příslušné vodítko. V tomto ohledu jsou relevantní také údaje týkající se případů předání a zpracování údajů v rámci skupiny podniků.

2. *K první otázce*

- 21 První předběžnou otázkou si senát přeje zjistit, zda vnitrostátní právní ustanovení přijaté podle čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 – jako je § 26 odst. 4 BDSG – které stanoví, že zpracování osobních údajů – včetně zvláštních kategorií osobních údajů – zaměstnanců pro účely pracovního poměru na základě podnikových kolektivních smluv je přípustné při dodržení čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679, musí být vykládán (v souladu s unijním právem) v tom smyslu, že musí být dodrženy i ostatní ustanovení nařízení 2016/679 - jako je článek 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679. S tím neoddělitelně souvisí otázka, co se rozumí „konkrétnějšími ustanoveními“ ve smyslu čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679.
- 22 Zodpovězení těchto otázek Soudním dvorem je nezbytné pro rozhodnutí ve věci v původním řízení, aby mohl senát posoudit zákonnost zpracování údajů, které bylo stanoveno a prováděno na základě podnikové kolektivní smlouvy s konkludentním souhlasem jako kolektivní smlouvy. To se týká konkrétně souboru údajů uvedených v podnikové kolektivní smlouvě s konkludentním souhlasem (viz výše, bod 4).
- 23 Pokud žalovaná v období od 24. dubna do 18. května 2017 kromě souboru údajů uvedených v podnikové kolektivní smlouvě s konkludentním souhlasem předala další osobní údaje žalobce (informace o příjmech, soukromá adresa bydliště, datum narození, věk, osobní stav, číslo sociálního pojištění a daňové identifikační číslo) na internetovou stránku mateřské společnosti skupiny za účelem doplnění softwaru „Workday“, vychází senát z toho, že na toto se již nevztahovala podniková kolektivní smlouva, a nemá to být tedy posuzováno podle § 26 odst. 4 BDSG, ale podle § 26 odst. 1 BDSG. Takové nadměrné zpracování údajů nebylo rovněž pravděpodobně nezbytné ve smyslu § 26 odst. 1 BDSG nebo článku 5 a čl. 6 odst. 1 nařízení 2016/679, jelikož je třeba vycházet z toho, že podniková kolektivní smlouva s konkludentním souhlasem, kterou žalovaná uzavřela, taxativně vyjmenovává všechny druhy údajů nezbytných pro účely údajného testu. Podle názoru senátu však pro jeho rozhodnutí ve věci v původním řízení nepostačuje, že část zpracování údajů zpochybněná žalobcem musí být považována za neoprávněnou, aniž byla podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Pro rozhodnutí ve věci samé je spíše nezbytné, aby bylo možné posoudit napadené zpracování údajů jako celek, neboť s tím jsou nebo mohou být spojeny důsledky s ohledem na rozsah porušení ochranných ustanovení a výši případné náhrady újmy.
- 24 Ustanovení § 26 odst. 4 BDSG, podle něhož je zpracování osobních údajů, včetně zvláštních kategorií osobních údajů zaměstnanců pro účely pracovních poměrů, povoleno na základě kolektivních smluv, přičemž je třeba dodržovat čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679, by bylo možné – podle jeho znění – chápat tak, že kromě

požadavků uvedených v čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679 není třeba dodržet žádné další požadavky nařízení 2016/679. V takovém případě by zpracování údajů v pracovněprávním vztahu, které by bylo jinak protiprávní, protože nesplňuje požadavky nezbytnosti podle § 26 odst. 1 BDSG, článku 5, čl. 6 odst. 1 nebo čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679 a pro které rovněž neexistuje souhlas subjektu údajů, mohlo být přípustné nebo odůvodněné pouze tím, že se řídí kolektivní smlouvou, jako je v tomto případě podniková kolektivní smlouva. V takovém případě, jako je případ ve věci v původním řízení, by to znamenalo, že – na rozdíl od úpravy v obecném právním předpisu, jako je zákon – by nebylo třeba zkoumat nezbytnost zpracování údajů pouze na základě toho, že zpracování údajů je upraveno kolektivní smlouvě.

- 25 Senát má za to, že chápání § 26 odst. 4 BDSG uvedené v bodě 24 by nebylo v souladu s nařízením 2016/679. Nelze sice popřít, že smluvní strany kolektivní smlouvy – v tomto případě podnikové kolektivní smlouvy – mají k předmětné věci blíž a že lze předpokládat, že zpravidla dosáhly přiměřené rovnováhy mezi protichůdnými zájmy. Článek 88 odst. 1 nařízení 2016/679 však stanoví, že členské státy mohou na základě zákona nebo kolektivní smlouvy stanovit „konkrétnější pravidla“ k zajištění ochrany práv a svobod při zpracování osobních údajů zaměstnanců v souvislosti se zaměstnáním. Podle názoru senátu z toho nelze vyvodit, že v případě úpravy kolektivní smlouvou – jako v této věci podnikovou kolektivní smlouvou s konkludentním souhlasem – mají být požadavky nezbytnosti uvedené zejména v čl. 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679 irelevantní. Podle názoru senátu nelze od jejich dodržování upustit na základě kolektivní smlouvy. Spíše je třeba vycházet z toho, že odpovídající „konkrétnější pravidla“ ve smyslu čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 - jako právní předpis i jako kolektivní smlouva – vždy vyžadují splnění i ostatních požadavků nařízení 2016/679.
- 26 Z odkazu v § 26 odst. 4 BDSG na čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679 nevyplývá podle názoru senátu rovněž nic jiného. Podle čl. 88 odst. 2 nařízení 2016/679 tato ustanovení – tedy ustanovení ve smyslu čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 – zahrnují vhodná a zvláštní opatření na ochranu lidské důstojnosti, oprávněných zájmů a základních práv subjektu údajů, zejména pokud jde o transparentnost zpracování, předávání osobních údajů v rámci skupiny podniků nebo skupiny podniků vykonávajících společnou hospodářskou činnost a monitorovací systémy na pracovišti, což podle názoru senátu nezbavuje správce údajů povinnosti dodržet ostatní požadavky nařízení 2016/679.
- 27 V důsledku toho by tedy mohlo mnohé hovořit pro to, že v případě vnitrostátní právní úpravy přijaté ve smyslu čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 musí být vždy dodrženy i ostatní požadavky nařízení 2016/679 – jako je článek 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679 – a že ustanovení kolektivní smlouvy – jako je podniková kolektivní smlouva s konkludentním souhlasem – z toho nejsou vyloučena.

28 To by ve věci v původním řízení znamenalo, že by bylo třeba přezkoumat, zda zpracování údajů žalobce v rámci prozatímního provozu „Workday“ pro „testovací účely“ lze považovat za „nezbytné“ ve smyslu § 26 odst. 1 BDSG a článku 5 a čl. 6 odst. 1 nařízení 2016/679. Senát v této souvislosti vychází z toho, že není bez dalšího vyloučeno zpracovávat skutečné údaje pro „testovací účely“ i v rámci prozatímního provozu systému „Workday“, pokud nepostačují tzv. fiktivní testovací údaje, což by však měl ještě podrobně odůvodnit účastník řízení, který má v tomto ohledu předložit argumenty a důkazy. Krom toho by se zákonnost zpracování určila podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení 2016/679. Pokud by Soudní dvůr mohl kromě odpovědi na předběžné otázky poskytnout pokyny k výkladu čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení 2016/679 – včetně rozdělení břemena tvrzení a důkazního břemene – bylo by to vítáno.

3. *Ke druhé otázce*

29 V případě kladné odpovědi na první otázku se senát svou druhou předběžnou otázkou táže, zda lze vnitrostátní právní ustanovení přijaté na základě čl. 88 odst. 1 nařízení 2016/679 – jako je § 26 odst. 4 BDSG – vykládat v tom smyslu, že účastníci podnikové kolektivní smlouvy, v níž mohou upravit otázky týkající se podniku a organizace podniku, jakož i formální a hmotněprávní pracovní podmínky, mají rozhodovací prostor při posuzování nezbytnosti zpracování údajů ve smyslu článku 5, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679, který podléhá pouze omezenému soudnímu přezkumu.

30 To by mohlo být podpořeno nejen myšlenkou věcné blízkosti smluvních stran kolektivních smluv, jak je uvedeno v bodě 25 výše. Úvaha – rovněž uvedená výše v bodě 25 – že smluvní strany podnikové kolektivní smlouvy zpravidla dosáhly odpovídajícího souladu zájmů, by rovněž mohla hovořit ve prospěch uznání volnosti – ať už je stanovena jakkoli – smluvních stran podnikové kolektivní smlouvy při posouzení nezbytnosti zpracování údajů. Podle názoru senátu však k uznání takového prostoru pro uvážení existují značné pochybnosti.

31 Je pravda, že podle judikatury Soudního dvora se povaha opatření přijatých kolektivní smlouvou liší od povahy opatření přijatých jednostranně členskými státy na základě zákona nebo správních předpisů v tom, že sociální partneři při výkonu svého základního práva podle článku 28 Listiny základních práv Evropské unie, dbají na to, aby sociální partneři dosáhli rovnováhy mezi svými příslušnými zájmy (rozsudky ze dne 19. září 2018, Bedi, C-312/17, EU:C:2018:734, bod 68, a ze dne 8. září 2011, Hennigs a Mai, C-297/10 a C-298/10, EU:C:2011:560, bod 66, s dalšími odkazy). Podle názoru senátu je však velmi sporné, zda se tyto úvahy Soudního dvora vztahují i na takovou podnikovou kolektivní smlouvu, jako je podniková kolektivní smlouva ve věci v původním řízení, jelikož účastníci této smlouvy mají zakázáno podnikat pracovní protestní akce. I kdyby bylo možné mít za to, že podnikové kolektivní smlouvy vyplývají ze základního práva na kolektivní vyjednávání uznaného v článku 28 Listiny základních práv Evropské unie, podle názoru senátu by to účastníkům této smlouvy neposkytovalo žádný rozhodovací prostor, který by podléhal pouze omezenému soudnímu přezkumu.

Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že pokud je právo na kolektivní vyjednávání zakotvené v článku 28 Listiny základních práv Evropské unie nedílnou součástí unijního práva, musí být v rámci uplatňování unijního práva vykonáváno v souladu s tímto právem (rozsudky Soudního dvora ze dne 19. září 2018, Bedi, C-312/17, EU:C:2018:734, bod 69, a ze dne 8. září 2011, Hennigs a Mai, C-297/10 a C-298/10, EU:C:2011:560, bod 67, s dalšími odkazy). Sociální partneři proto musí při přijímání opatření, která spadají do působnosti ustanovení unijního práva, dodržovat unijní právo (srov. ke směrnici 2000/78/ES rozsudky Soudního dvora ze dne 19. září 2018, Bedi, C-312/17, EU:C:2018:734, bod 70, ze dne 12. prosince 2013, Hay, C-267/12, EU:C:2013:823, bod 27 s dalšími odkazy, a ze dne 8. září 2011, Hennigs a Mai, C-297/10 a C-298/10, EU:C:2011:560, bod 68 s dalšími odkazy). Podle judikatury Soudního dvora je navíc vnitrostátní soud, který musí v rámci své pravomoci použít unijní právo, povinen zajistit plnou účinnost těchto pravidel tím, že v případě potřeby neuplatní z vlastního podnětu jakékoli ustanovení vnitrostátního práva, které je s nimi v rozporu, aniž by musel žádat nebo čekat na předchozí odstranění tohoto ustanovení legislativními prostředky nebo jiným ústavním postupem (srov. rozsudky Soudního dvora ze dne 20. března 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, EU:C:2003:168, bod 73 s dalšími odkazy, a ze dne 7. února 1991, Nimz, C-184/89, EU:C:1991:50, bod 19 s dalšími odkazy). Podle judikatury Soudního dvora se tyto úvahy uplatní i v případě, že ustanovení, které je v rozporu s unijním právem, vyplývá z kolektivní smlouvy. Bylo by totiž neslučitelné s povahou unijního práva, kdyby vnitrostátnímu soudu byla odepřena neomezená pravomoc přímo při uplatnění unijního práva, které mu přísluší, nepoužít ustanovení kolektivní smlouvy – nebo případně podnikové dohody –, která by mohla bránit plné účinnosti ustanovení unijního práva (srov. rozsudky Soudního dvora ze dne 20. března 2003, Kutz-Bauer, C-187/00, EU:C:2003:168, bod 74, a ze dne 7. února 1991, Nimz, C-184/89, EU:C:1991:50, bod 20). Podle názoru senátu hovoří některé skutečnosti pro to, že tato judikatura Soudního dvora týkající se takových směrnic, jako je směrnice 2000/78/ES, je relevantní i s ohledem na požadavky nařízení 2016/679.

4. Ke třetí otázce

- 32 Pokud by však byla otázka v bodě 2 zodpovězena kladně a účastníci kolektivní smlouvy – v tomto případě účastníci podnikové kolektivní smlouvy – by měly rozhodovací prostor při posouzení nezbytnosti zpracování údajů ve smyslu např. článku 5, čl. 6 odst. 1 nebo čl. 9 odst. 1 a 2 nařízení 2016/679, který podléhá pouze omezenému soudnímu přezkumu, chtěl by Senát třetí předběžnou otázkou zjistit, na co může být soudní přezkum v takovém případě omezen. Tato otázka se týká kritérií posouzení, která mohou být podle názoru Soudního dvora případně nezbytná.

5. Ke čtvrté otázce

- 33 Čtvrtou předběžnou otázkou se senát táže, zda musí být čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 vykládán v tom smyslu, že fyzické osoby mají právo na náhradu

nemajetkové újmy již v případě, že jejich osobní údaje byly zpracovány v rozporu s požadavky nařízení 2016/679, nebo zda právo na náhradu nemajetkové újmy krom toho vyžaduje, aby subjekt údajů navíc prokázal, že mu vznikla nemajetková újma – určitého rozsahu.

- 34 V tomto ohledu vychází senát, kterému je známa žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Obersten Gerichtshof (Nejvyšší soud, Rakousko) ve věci C-300/21 a s odkazem na svou vlastní žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-667/21 z toho, že čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 stanoví právo na náhradu škody pouze pro osoby, jejichž (subjektivní) práva byla sama porušena z důvodu porušení jednoho nebo několika ustanovení nařízení 2016/679 při zpracování „jejich“ osobních údajů (viz bod 2 odůvodnění nařízení 2016/679), tj. které se samy staly obětí porušení nebo porušení nařízení 2016/679. Senát dále vychází z toho, že právní nárok na náhradu nemajetkové újmy podle čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 nevyžaduje, aby poškozený nad rámec takového porušení nařízení 2016/679 prokázal existenci (jiné) nemajetkové újmy, která mu vznikla. Podle názoru senátu tedy nemusí prokázat „následek nebo důsledek protiprávního jednání, který má přinejmenším určitou závažnost“ (viz však třetí předběžná otázka, kterou položil Oberster Gerichtshof [Rakousko] ve věci C-300/21). Podle Senátu již samotná skutečnost, že v důsledku porušení jednoho či několika ustanovení nařízení 2016/679 byla porušena (subjektivní) práva osoby při zpracování „jejich“ osobních údajů (srov. bod 2 odůvodnění nařízení 2016/679), vede ke vzniku nemajetkové újmy, která musí být nahrazena (srov. již žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná senátem ve věci C-667/21, bod 33). Podle senátu nelze zejména ponechat na soudech jednotlivých členských států, aby podle různých vnitrostátních pravidel přezkoumaly, zda došlo k nemajetkové újmě, kterou je třeba nahradit.
- 35 Pokud by však Soudní dvůr měl za to, že skutečnost, že v důsledku porušení jednoho nebo několika ustanovení nařízení 2016/679 byla porušena (subjektivní) práva osoby při zpracování „jejich“ osobních údajů (srov. bod 2 odůvodnění nařízení 2016/679), není dostačující, ale že je navíc nezbytné, aby poškozená osoba prokázala (další) nemajetkovou újmu, která jí vznikla – případně určitého rozsahu –, je pro rozhodnutí senátu ve věci v původním řízení nezbytné vědět, jaká kritéria jsou pro to relevantní.
- 36 Pokud by se Soudní dvůr domníval, že poškozená osoba musí prokázat (další) nemajetkovou újmu, která mu vznikla, je pro rozhodnutí ve věci v původním řízení nezbytné zejména vědět, která kritéria podle čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 jsou rozhodující pro existenci škody, příčinnou souvislost a důkazní břemeno. V dalším řízení by tak mohla vyvstat otázka, zda by již skutečnost, že osobní údaje žalobce byly použity na vytvoření nebo použití profilu ve smyslu čl. 4 bodu 4 nařízení 2016/679 v rozporu s požadavky nařízení 2016/679, představovala (další) újmu s určitým rozsahem, nebo taková (další újma) by se mohla předpokládat pouze v případě, pokud by takový profil měl na žalobce negativní dopad, např. tím, že by „kvůli“ profilu zůstal neúspěšný v řízení o přijetí do zaměstnání. S tím souvisí otázka, kdo – vzhledem ke skutečným obtížím

zaměstnanců doložit (další) újmu – nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno, za jakých okolností a jak lze toto břemeno tvrzení a důkazní břemeno konkrétně splnit.

6. K páté otázce

- 37 Pátou předběžnou otázkou, která odpovídá čtvrté předběžné otázce uvedené v žádosti senátu o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-667/21 (bod 35 a násl.), by si senát přál zjistit, zda má čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 vedle své kompenzační funkce také zvláštní nebo obecně preventivní povahu a zda toto senát musí při posuzování výše nemajetkové újmy, která má být na základě čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 nahrazena správcem (resp. zpracovatelem), zohlednit.
- 38 Podle bodu 146 odůvodnění nařízení 2016/679 by subjekty údajů měly obdržet plnou a účinnou náhradu za újmu, kterou utrpěly. Senát přitom vychází z toho, že při posuzování nemajetkové újmy soudem musí být zohledněny všechny okolnosti konkrétního případu a že cílem je zajistit skutečnou a účinnou právní ochranu práv vyplývajících z nařízení 2016/679. Proto by mohlo být relevantní, aby – stejně jako v jiných oblastech unijního práva – výše přiznané nemajetkové újmy odpovídala závažnosti porušení nařízení 2016/679, které sankcionuje, přičemž by pravděpodobně měla zaručit skutečně odrazující účinek – případně se zvláštní či obecně preventivní povahou, současně by však musela být dodržena obecná zásada proporcionality (srov. v jiných oblastech unijního práva viz například rozsudky Soudního dvora ze dne 15. dubna 2021, Braathens Regional Aviation, C-30/19, EU:C:2021:269, bod 38, a ze dne 25. dubna 2013, Asociația ACCEPT, C-81/12, EU:C:2013:275, bod 63).
- 39 Kromě zmíněné zásady efektivity by se měla při výše náhrady nemajetkové újmy zohlednit rovněž zásada rovnocennosti. Senát v tomto ohledu vychází z toho, že článek 82 nařízení 2016/679 neobsahuje odkaz na právo členských států Evropské unie a musí být vykládán autonomně a jednotně v celé Unii. Nicméně s ohledem na možnou rozdílnou výši odškodnění v praxi členských států ve srovnatelných případech by při určování výše nemajetkové újmy mohly být zohledněny aspekty rovnocennosti (srov. v tomto ohledu také k pravomoci členských států stanovit vhodná kritéria pro odpovědnost státu za škodu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva mimo jiné rozsudky Soudního dvora ze dne 5. března 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 67, a ze dne 19. listopadu 1991, Francovich a další, C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 42 a následující).

7. K šesté otázce

- 40 Šestou předběžnou otázkou, která odpovídá páté předběžné otázce uvedené v žádosti senátu o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-667/21 (bod 38 a násl.), se senát táže, zda je pro určení výše nemajetkové újmy, která má být nahrazena na základě čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679, relevantní míra zavinění správce (resp. zpracovatele). V tomto kontextu je zejména sporné, zda neexistující nebo méně

závažné pochybení správce (resp. zpracovatele) mohou být zohledněny v jeho prospěch.

- 41 Tato otázka vyvstává pro senát zejména na pozadí německého občanského práva, v němž existují nejen pravidla objektivní odpovědnosti, ale i pravidla odpovědnosti za zavinění, přičemž zavinění je ve vnitrostátním obecném závazkovém právu označováno jako „Vertretenmüssen“ (odpovědnost). Podle ustanovení § 276 odst. 1 první věty BGB je dlužník odpovědný za úmysl a nedbalost, není-li stanovena vyšší nebo nižší míra odpovědnosti. V případě, že by pro čl. 82 odst. 1 GDPR platilo totéž, pak by odpovědnost musela být kromě samotného porušení nařízení 2016/679 založena na další skutečnosti, a to na subjektivním zavinění v důsledku úmyslu nebo nedbalosti. Senát však vychází z toho, že odpovědnost správce (resp. zpracovatele) podle čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679 není závislá na zavinění, tj. toto ustanovení v žádném případě nepodmiňuje odpovědnost původce protiprávního jednání existencí nebo prokázáním zavinění (srov. k tomu v jiných oblastech unijního práva např. rozsudky Soudního dvora ze dne 22. dubna 1997, Draehmpaehl, C-180/95, EU:C:1997:208, bod 17, a ze dne 8. listopadu 1990, Dekker, C-177/88, EU:C:1990:383, bod 22). Jak je uvedeno v bodě 34, senát vychází z toho, že již samotné porušení nařízení 2016/679 je dostatečným důvodem pro uplatnění nároku podle čl. 82 odst. 1 nařízení 2016/679.
- 42 Senát se konečně domnívá, že z čl. 82 odst. 3 nařízení 2016/679 v tomto ohledu nevyplývá nic jiného. Podle názoru senátu se ustanovení, které je v něm uvedeno a podle něhož dojde ke zproštění odpovědnosti, pokud se prokáže, že osoba není odpovědná za jednání, které způsobilo škodu, netýká zavinění ve smyslu „Vertretenmüssen“ (odpovědnost). Naopak čl. 82 odst. 3 nařízení č. 2016/679 se týká pouze otázky „účasti“ (ve smyslu: „účastnil se“ nebo „neúčastnil se“) – například v kontextu zpracování údajů s několika možnými účastníky, které jsou z vnějšku obtížně srozumitelné – nebo otázky autorství ve smyslu příčinné souvislosti. Tak tomu může být například tehdy, kdy událost zakládající odpovědnost vychází z neoprávněného přístupu třetí osoby, který byl i přes veškerá předepsaná bezpečnostní opatření úspěšný.